

Terra Endins, havaneres –50è aniversari

Estiu al Palau

Dimecres, 17 de juliol de 2024 – 20 h

Sala de Concerts

Compromís amb el medi ambient:

Amb la col·laboració de:

ASSOCIACIÓ
ORFEO
CATALÀ

**Ajuntament
de Barcelona**
Institut de Cultura

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE CULTURA

inaem

INSTITUTO NACIONAL DE
LAS ARTES ESCÉNICAS Y DE LA MÚSICA

Membre de:

EUROPEAN
CONCERT HALL
ORGANISATION

Programa

Terra Endins

Alba Domènech, contrabaix i veu

Àlex Rocas, guitarra i veu

Ignasi Marco, tenor primer

Josep Camós, tenor segon

Joan Vila Safont, baríton baix

Grup Terra Endins - lletra i música de **Salvador Donato**

Tamariu - lletra de **Narcisa Oliver**, música de **Josep Bastons** (arranjament de Jaume Cristau)

Rosina - **popular**
(arranjament de Josep Viader)

La Xalana (valset mariner) - lletra de **Carles Casanovas**, música de **Josep Bastons** (arranjament de Jaume Cristau)

Sota el Mas Ventós (sardana) - lletra de **Ramon Ribera** i mossèn **Miquel Gallart**, música de **Jaume Bonaterra i Dabau** (arranjament de Joan Vila Safont)

Enyorança (cançó marinera) - lletra de **Pere Fort**, música de **Juan Benítez** (arranjament de Jaume Cristau)

Havanera gironina - lletra de **Lluís Torner i Callicó**,
música de **Joan Vila Safont**

Na nena (tornada a Menorca) - lletra de
Gumersind Riera, música de **José Luis Ortega**
Monasterio (arranjament de Josep Viader)

Veinte años - lletra de **Guillermina Aramburu**,
música de **María Teresa Vera** (arranjament de Josep
Viader)

Lola la tavernera - lletra de **Carles Casanovas**,
música de **Josep Bastons**

La calma de la mar (valset mariner) - lletra i
música de **Nicolau de Guanyabens** (arranjament de
Josep Viader)

La paloma - Lletra i música de **Sebastián de Iradier**
y Salaverri (arranjament de Josep Viader)

Vestida de nit - lletra de **Gloria Cruz**, música de
Càstor Pérez

La puntaire (sardana) - lletra de **Josep Maria Bello**
i Rallo, música de **Joan Badosa i Compte** (arranjament
de Josep Viader)

La barca abandonada - lletra de **Josep M. Ministral**,
música de **Salvador Dabau**

Mar endins - lletra i música de **Salvador Donato**
(arranjament de Josep Viader)

Encisadora (marxa marinera) - lletra i música de
José Luis Ortega Monasterio (arranjament de Joan Vila
Safont)

Mariner de terra endins - lletra de **Narcisa Oliver**,
música de **Josep Bastons** (arranjament de Josep Viader)

La bella Lola - **popular**

El meu avi - lletra i música de **José Luis Ortega
Monasterio**

Girona m'enamora (sardana) - lletra i música de
Ricard Viladesau i Caner (arranjament de Josep
Viader)

Aques concert té una durada de 90 minuts, sense pausa.
La durada del concert és aproximada.

#coral #enfamília

Palau de la Música Catalana Palau 100

Filharmònica de Viena & Gatti / Connolly,
Anima Aeterna Brugge & Heras-Casado /
Kozhukhin, Filharmònica de Luxemburg
& Gimeno / Bezuidenhout, Orchestre des
Champs Élysées, Collegium Vocale Gent
& Herreweghe / Dueñas, Philharmonia
Orchestra & Alsop / Royal Concertgebouw
& Mäkelä / Ensemble I Gemelli & González
Toro / Balthasar Neumann & Hengelbrock
/ musicAeterna & Currentzis / Pires,
Bezuidenhout, English Baroque Soloists &
Gardiner / Bell, Orchestra dell'Accademia
Nazionale di Santa Cecilia & Harding /
Orquestra Simfònica de la Ràdio Sueca,
Orfeó Català & Harding

Temporada 2024–2025

Ja a la venda els abonaments de cicles
i abonaments a la carta a partir de 4 concerts.

Poema

Com una ràfega de vent
que s'arqueja amb la presència de les coses.

Com una música enforcada
en el silenci de la corda del temps,
envaït per la memòria que nodreix
imatges insomnes,
inscrites en la nit abandonada.

Textos de les ombres
que anomenen el meu nom,
caires transcrits en un mur
que tremola.

Laia Llobera

Paradísia (2023)

Comentari

A la tradicional cantada d'havaneres de Calella de Palafrugell del 1974, hi va concórrer per primer cop un grup gironí que esdevingué tot un referent d'ençà d'aleshores, i d'això, ara en fa cinquanta anys. Aviat és dit. El grup prengué el nom de Terra Endins i destacava de la resta per un so peculiar; sense acordió, amb contrabaix i guitarra, i un acurat tractament de les veus més propi del món coral. Tot i l'excel·lència dels arranjaments i de les interpretacions, Terra Endins mantingué sempre el to propi d'un grup consagrat a la música popular i tradicional, allò que en diríem música d'arrel. De fet, ha estat i és encara una mena de pont entre la tradició culta i la tradició popular, tot participant d'aquests dos mons alhora, i llueix tant als escenaris de concert com a les festes majors. L'artífex de tot plegat és el recordat Josep Viader i Moliner (Girona, 1917-2012), nom que "sonarà" a molts com l'autor de l'harmonització de l'himne nacional *Els segadors*, assumit com a propi per les corals del país i que al seu moment s'imposà a altres versions. El repertori de Terra Endins és com el de tants altres grups d'havaneres en què trobem, a banda d'aquestes cançons evocadores de l'idealitzat món caribeny i de l'enyor de la terra, les cançons de taverna, els valsos mariners i, és clar, les sardanes.

Al programa del concert commemoratiu d'avui trobem, doncs, les havaneres "de tota la vida" i tot el repertori habitual que s'ha anat bastint al llarg dels anys i que ja és patrimoni dels nostres grups. Destaquem, com a cant de cloenda, la magnífica sardana *Girona m'enamora* de Ricard Viladesau, escrita el 1989 per encàrrec de l'Ajuntament de Girona i una mostra excel·lent de la qualitat de l'escriptura harmònica dels arranjaments destinats a aquest grup i que és obra de Josep Viader. La sentirem després de les dues havaneres indispensables en qualsevol cantada: la popular *La bella Lola* i *El meu avi* d'Ortega Monasterio, cireretes de qualsevol cantada.

A banda de les melodies tradicionals d'autor desconegut i assumides com a populars, entre els autors presents al concert d'avui hi ha noms destacats al món de la creació d'havaneres i cançons marineres diguem-ne modernes però que conserven tot l'aire de les de sempre, com Josep Bastons (*Tamariu*, *La xalana*, *Mariner de terra endins*, *Lola la tavernera*), Joan Vila i Safont (*Havanera gironina*), José Luis Ortega Monasterio (*Na nena*) i Càstor Pérez (*Vestida de nit*). En destacariem, però, una havanera una mica especial, obra de Sebastián de Yradier y Salaverri (Lanciego, Àlaba, 1809-Gasteiz, 1865), veritable gran èxit d'un autor que intentà fer-se un lloc entre els compositors de sarsuela i de l'havanera que sentim avui. Parlem, és clar, de *La paloma*. Per cert, escrigué una altra havanera, *El arreglito*, que Bizet prengué com a inspiració (plagi?) per a la cèlebre havanera de seva magistral òpera *Carmen*. De fet, Bizet pensava que era una havanera popular i quan va saber que tenia un autor va reconèixer el seu deute amb Yradier.

Josep Pascual, compositor i crític musical

Biografia

Terra Endins

Grup Terra Endins: 1974-2024... Aneu comptant! Era un 3 d'agost de l'any 1974 quan una agrupació de cantaires gironins es va presentar dins la tradicional cantada d'havaneres de Calella de Palafrugell. Aquella actuació, que havia de ser anecdòtica, va donar el tret de sortida a un projecte musical que amb els anys ha acabat essent emblema de la ciutat de Girona i referent al món de l'havanera i la cançó catalana.

L'origen musical de veus treballades en grups corals és un tret distintiu del Terra Endins, que d'aquesta manera aporta un rigor musical, una modulació de les veus i una integració dels instruments que ennobleixen el cant mariner i el col·loquen a l'altura dels repertoris més nostrats.

La figura de Josep Viader i Moliner (1917-2012) és cabdal per entendre l'evolució del grup i la seva aposta decidida per presentar un conjunt musical sòlid, un pont entre la música culta i l'expressió popular de les havaneres, que ens presenta, com a resultat, un producte especial, capaç de lluir als millors escenaris, però sense renunciar a l'essència que encomana el to festiu i sovint enjogassat de la cançó de taverna.

Han estat moltes les cantades que el Terra Endins ha ofert durant aquests cinquanta anys, a la vora del mar de la cala Montgó o de la Fosca, convidats en diverses ocasions a la Cantada de Calella de Palafrugell, o omplint les escales de la catedral de Girona en el tradicional concert de Fires. No patiu, que encara en vindran més!

El seu repertori inclou havaneres, valsets mariners i, és clar, sardanes cantades. L'acompanyament del contrabaix i les delicades harmonitzacions de la guitarra marquen un punt d'honor i exigència que les tres veus solistes s'encarreguen d'arrodonir.

Tanca la cantada una sardana que s'ha convertit en emblema del grup i que no pot faltar mai en cap de les seves actuacions. *Girona m'enamora*, escrita pel príncep de la tenora Ricard Viladesau i Caner l'any 1989, va ser un encàrrec de l'Ajuntament de la ciutat a la cobla La Principal de la Bisbal i es va estrenar en els actes de les Fires d'aquell any, amb un èxit immediat entre els gironins, que ja des d'aquell moment se la van sentir seva.

Amb il·lusió, volem que aquest vespre el Palau de la Música Catalana, la Casa dels Cants, s'ompli de mocadors per donar la benvinguda a *La bella Lola*, i entonar plegats amb joia l'havanera *El meu avi* que el gran José Luis Ortega Monasterio ens va deixar i que ja ha esdevingut tot un himne.

“Visca Catalunya, visca el Català!”.

Fes-te soci de l'Orfeó Català. Fes del Palau casa teva.

Gaudeix d'invitacions, descomptes
i més avantatges per només 60 euros l'any
(10 euros, menors de 35 anys).

Uneix-te ara!

ASSOCIACIÓ
ORFEÓ
CATALÀ

També et pot interessar...

Estiu al Palau

Dimecres, 24.07.24 – 20 h

Sala de Concerts

Orquestra del Miracle

Alexandra Nowakowski, soprano

Juan de la Rubia, orgue i director

G. F. Händel: “Obertura”, d’*Atalanta*, HWV 35

F. Valls: *Motet per la Pasqua de l’Esperit Sant: Emitte spiritum tuum*

G. F. Händel: “Allegro”, del *Concert per a orgue i orquestra, en Fa major, op. 4*

A. Lliteres: Cantata “*Ah del rústico pastor*”: *El llampeg* (recitatiu i ària)

G. Ph. Telemann: *Música aquàtica*

G. F. Händel: *Eternal source of light divine*, HWV 74

G. F. Händel: “Adagio”, del *Concert per a orgue i orquestra, en Re menor, op. 7 nùm. 4*

G. F. Händel: *Let the bright seraphim*, HWV 57

G. F. Händel: *Gloria*

Preus: 22 i 30 euros

Mecenes d'Honor

Mecenes Protectors

Mitjans Col·laboradors

Col·laboradors

Armand Basi – Bagués-Marsiera Joiers – Balot Restauració – Calaf Grup – Cardoner Grup – CECOT – Coca-Cola – Col·legi d'Enginyers de Camins, Canals i Ports – Deloitte – Eurofirms Group – FC Barcelona – Fundació Abertis – Fundació Antiques Caixes Catalanes – BBVA – Fundació Caixa d'Enginyers – Fundació Castell de Peralada – Fundació Metalquímia – Gómez-Acebo & Pombo – Helvetia Compañía Suiza S.A. de Seguros y Reaseguros – Illy – Laboratorio Reig Jofre – La Fageda – Nexo – Quadis – Saba Infraestructures, S.A. – Saret de Vuyst – Scasi Soluciones de Impresión S.L. – Soler Cabot

Amics Benefactors

Ascensores Jordà, S.A. – Fundació Antoni Serra Santamans – Veolia Serveis Catalunya S.A.U. – Salvador Viñas Amat

Benefactors Palau XXI

Mª Dolors i Francesc – Elvira Abril – Pere Armadàs Bosch – Rosamaria Artigas i Costajussà – Professor Rafael I. Barraquer Compte – Francesc Xavier Carbonell Castellón – Lluís Carulla Font – Mariona Carulla Font – Josep Colomer Maronas – Josep Daniel i Lluïsa Fornos – Isabel Esteve Cruella – Pere Grau Vacarissas – Jordi Gual i Solé – María José Lavin Guitart – Ramón Poch Segura – M^a. del Carmen Pous Guardia – Juan Manuel Soler Pujol – Daniela Turco – Joan Uriach Marsal – Joaquim Uriach Torello – Manel Vallet Garriga – Jordi Simó Sanahuja

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEÓ
CATALÀ

Orfeó Català